

Klub laringektomiranih osoba Osijek i njegova uloga u sveobuhvatnoj rehabilitaciji laringektomiranih osoba

Marinela Rosso¹, Nikola Kraljik²

¹ *Klinika za otorinolaringologiju i kirurgiju glave i vrata, Klinički bolnički centar Osijek*

² *Zavod za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije*

Sažetak:

Karcinom larinksa jedan je od najčešće dijagnosticiranih zloćudnih tumora glave i vrata. Točan uzrok nastanka nije poznat, no čitav niz čimbenika dovodi se u vezu s ovom bolešću: pušenje, pretjerana konzumacija alkoholnih pića, loša prehrana, imunodeficijencija, HPV infekcija, izloženost zračenju i kemijskim supstancama, te genetska predispozicija¹. Najčešće obolijevaju muškarci srednje i starije dobi. U Osječko-baranjskoj županiji u periodu od 1999.-2008. godine dijagnosticirano je 329 novooboljelih od karcinoma larinksa, 301 muškarac i 28 žena. Pojavnost kod muškaraca iznosila je 13,4/100 000, što ovu regiju svrstava u sam vrh Europe, a karcinom larinksa predstavlja kao značajan javnozdravstveni problem². Vrlo često bolest se dijagnosticira u poodmaklom stadiju, kada kirurško liječenje podrazumijeva totalnu laringektomiju - odstranjenje tumorom zahvaćenog larinksa. Ovaj opsežan kirurški zahvat na život i zdravlje laringektomirane osobe ostavlja trajne posljedice: nemogućnost glasnog laringealnog govora, disanje na taheostomu, smetnje osjeta njuha i okusa, smetnje pri obavljanju fizičkih radnji, psihosocijalne probleme te poteškoće vezane za socijalni kontakt³. U rehabilitaciju laringektomiranih osoba uključen je tim stručnjaka, te je ključna dobra suradnja. Najznačajniji dio tima je laringektomirana osoba, stoga je za dobru rehabilitaciju ključna jaka motivacija.

Zbog sve većeg broja laringektomiranih u našoj županiji i regiji nastala je potreba za osnivanjem kluba koji bi ujedinio laringektomirane osobe i sve koji sudjeluju u procesu rehabilitacije, a u svrhu poboljšanja kvalitete života laringektomiranih.

Na inicijativu nekolicine liječnika, drugog medicinskog osoblja i nekolicine laringektomiranih osoba, Klub laringektomiranih osoba Osijek (KLOOS) osnovan je 25.04.2008. godine.

Jedan od osnivača i prvi predsjednik Kluba bio je gospodin Vladimir Marak. Podršku pri osnivanju pružili su nam Klinički bolnički centar Osijek, Gradska liga protiv raka, Crveni križ

Osijek, Hrvatska zajednica laringektomiranih te rukovodstvo Kluba laringektomiranih Primorsko- goranske županije.

Osnivačka skupština KLOOS: članovi inicijativnog odbora (s lijeva na desno): dr Josip Maleš, Mr.sc. Zlatko Maksimović, dr Marinela Rosso (stručni voditelj Kluba), Vladimir Marak (predsjednik Kluba), Sanda Baričević, bacc.med.teh. (zapisničar).

Prepoznatljiv logo osmislio je, dizajnirao, te nam donirao Multimedia studio Romulić&Stojčić.

Ovoj socijalno-humanitarnoj udruzi cilj je poticanje i razvoj društvene brige o laringektomiranim osobama: organiziranim aktivnostima voditi brigu, pružati pomoć, ohrabrivati, slušati i uključiti laringektomirane osobe i članove njihovih obitelji u proces rehabilitacije.

Članovi Kluba redovito organiziraju i prisustvuju stručnim predavanjima, seminarima, radionicama, tribinama i okruglim stolovima iz raznih područja vezanih za rad Kluba. Članovi, kao i svi laringektomirani u Klubu mogu dobiti sve informacije vezane za prava invalidnih osoba, te pomoć pri ostvarivanju istih. Klub posjeduje i nekoliko govornih aparata - elektrolarinksa, koje posuđuje bolesnicima koji još nisu prošli proces govorne rehabilitacije ezofagealnim ili traheozofagealnim govorom, odnosno govorom uz pomoć govornih proteza. Osmišljen je i program posjeta u kojem sudjeluje nekolicina dobro rehabilitiranih članova. Njihov zadatak je posjećivati osobe oboljele od karcinoma larinksa koje su u fazi liječenja, kao i laringektomirane osobe na Klinici za otorinolaringologiju i kirurgiju glave i vrata KBC Osijek, te im svojim savjetima pomoći u novonastaloj situaciji i ohrabriti ih, te uputiti u rad i pozvati u članstvo Kluba laringektomiranih.

Klub je ostvario izvrsnu suradnju s ostalim klubovima u Hrvatskoj, kao i s Hrvatskom zajednicom laringektomiranih, čiji je član od osnutka. Aktivno surađuje s Zavodom za javno zdravstvo Osječko-baranjske županije, Gradskom ligom protiv raka, Savezom organizacije invalida Osječko-baranjske županije, Klinikom za otorinolaringologiju i kirurgiju glave i vrata KBC Osijek, Crveni križ Osijek.

U siječnju 2010. godine osnovan je pjevački zbor laringektomiranih "Pusti me da vrisnem", kojeg čini 8 laringektomiranih osoba. Ovo je treći zbor ove vrste u Hrvatskoj (nakon Zagreba i Rijeke), a do sada je imao više javnih nastupa. Zbor je rezultat velikih napora uložениh u govornu rehabilitaciju, te motivacije za reintegraciju u normalan život.

Članovi KLOOS svake godine prisustvuju sedmodnevnom tečaju nadomjesnog govora u Crikvenici, te međunarodnim susretima laringektomiranih.

Povodom Dana Sv. Blaža, a u suradnji s Hrvatskom zajednicom laringektomiranih, početkom veljače 2012. g. organizirali smo 22. međunarodni susret laringektomiranih osoba u Bizovcu, te je na svečanosti nastupio zbor "Hrabri ljudi" sastavljen od laringektomiranih osoba Zagreba, Rijeke i Osijeka.

Pjevački zbor "Hrabri ljudi" - nastup na 22. međunarodnom susretu laringektomiranih održanom u veljači 2012. u Bizovcu.

Zajednička fotografija učesnika 22. međunarodnog susreta laringektomiranih održanom u veljači 2012. u Bizovcu.

U anketi provedenoj na 38 ispitanika, članova kluba, svi su naveli pozitivan učinak kluba na kvalitetu života⁴. Predstavnici kluba u više navrata imali su priliku gostovati u TV emisijama, napisano je i nekoliko članaka na temu karcinoma larinksa u pisanim medijima.

Nekolicina članova i rukovodstvo KLOOS (predsjednik: Zlatko Ukmar - treći slijeva)

Uoči petogodišnjice osnivanja možemo zaključiti da je Klub laringektomiranih osoba Osijek dao doprinos ne samo u rehabilitaciji laringektomiranih, već i u prosvjećivanju i razvoju društvene brige o ljudima oboljelim od karcinoma larinksa. Laringektomirane osobe i njihove obitelji imaju čvrstu podršku u članovima, medicinskom i nemedicinskom osoblju uključenom u rad kluba, koji volonterski rade udruženi u projekt "Živjeti nakon laringektomije". Naše aktivnosti u slijedećem periodu usmjeravati će se ka prevenciji i ranom otkrivanju karcinoma larinksa, s željom da se broj članova KLOOS ne povećava.

Literatura:

1. Bosetti C, Gallus S, Franceschi S, Levi F, Bertuzzi M, Negri E, Talamini R, La Vecchia C. Cancer of the larynx in non-smoking alcohol drinkers and in non-drinking tobacco smokers. *Br J Cancer*. 2002;87(5):516-8.
2. Rosso M, Kraljik N, Mihaljević I, Širić Lj, Šoš D, Vranješ Ž. Epidemiology of Laryngeal Cancer in Osijek-Baranja County (Eastern Croatia). *Coll Antropol*. 2012;36(suppl 2): 107-10.
3. Hilgers FJM, Ackerstaff AH. Comprehensive rehabilitation after total laryngectomy is more than voice alone. *Pholia Phoniatr Logop*. 2000;52:65-73.
4. Šegec I, Rosso M, Vranješ Ž, Maksimović Z, Šegec A, Šegec B. Život nakon totalne laringektomije. *Med Vjesn*. 2010;42:71-4.